

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo rada i socijalnog staranja

NAZIV PROPISA

Uredba o dopuni Uredbe o subvencijama za zapošljavanje određenih kategorija nezaposlenih lica

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

- **Uredba o dopuni Uredbe o subvencijama za zapošljavanje određenih kategorija nezaposlenih lica treba da riješi problem :**
 - visoke nezaposlenosti lica sa stečenim visokim obrazovanjem;
 - zapošljavanja lica koja su se stručno osposobila (odnosno koja su se osposobila kroz projekat koji se sprovodi u skladu sa Zakonom o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem;
- **Uzroci problema su:**
 - Neposredan uticaj na tržište rada ima stanje u oblasti ekonomije, tako da u vrijeme nepovoljnijih kretanja u širem ekonomskom kontekstu dolazi do porasta nezaposlenosti i smanjenja obima zapošljavanja, što potvrđuje i finansijska i ekonomska kriza aktuelna već nekoliko godina.
 - Porastom nezaposlenosti, došlo je i do porasta broja visokoškolaca na evidencijama nezaposlenih;
 - Snižena apsorbciona moć tržišta već nekoliko godina utiče na smanjen obim zapošljavanja svih profila stručne spreme , a posebno zapošljavanja mladih sa visokom stručnom spremom. Ovom doprinosi i rast produkcije kadrova iz sistema obrazovanja;
- **Posljedice problema su:**
 - relativno visoka stopa nezaposlenosti visokoškolaca;
 - neusklađenost između ponude i tražnje na tržištu rada, a posebno kod pojedinih zanimanja;
 - usporeno zapošljavanje, posebno mladih sa visokim obrazovanjem;
- **Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?**
 - Nezaposlena lica sa visokim obrazovanjem, koja se uslijed nemogućnosti pronalaska zaposlenja, suočavaju sa socijalnom i drugim problemima;
 - Nezaposlena lica sa visokim obrazovanjem, koji će uslijed nemogućnosti zaposlenje u

određenom vremenskom periodu, postati nekonkurentni, izgubiti stečene vještine i znanja ili će tražiti zaposlenje u inostranstvu.

- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?
- U slučaju da se ne usvoji Uredba o dopuni Uredbe o subvencijama za zapošljavanje određenih kategorija nezaposlenih lica došlo bi do znatnog povećanja broja nezaposlenih visokoškolaca (premda se oni i dalje vode kao nezaposlena lica), ali problem bi bio veći jer bi lica koja su se stručno osposobila i položila državni ili stručni ispit, protokom vremena izgubili stečena znanja i vještine i vremenom postali manje konkurentni ili bi zaposlenje tražili u inostranstvu. Takođe, i dalje bi se povećavao broj nezaposlenih lica sa visokim obrazovanjem na evidenciji nezaposlenih.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navešti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

- Ciljevi koji se postižu predloženom Uredbom o dopuni Uredbe o subvencijama za zapošljavanje određenih kategorija nezaposlenih lica su:
- smanjenje nezaposlenosti lica sa visokim obrazovanjem;
- povećan obim zapošljavanja i smanjenje nezaposlenosti ;
- podsticanje poslodavaca za zapošljavanje određenih kategorija nezaposlenih lica;
- ostvarenje jednog od ciljeva postavljenih Nacionalnom strategijom zapošljavanja i razvoja ljudskih resursa 2012-2015 i Nacionalnim akcionim planom zapošljavanja za 2013. – veća integracija mladih na tržištu rada.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa)
• obrazložiti preferiranu opciju?

Primjenom dopune Uredbe o subvencijama za zapošljavanje određenih kategorija nezaposlenih lica kojom su kao određene kategorije definisana i lica koja su se stručno osposobljavala, omogućila bi zapošljavanje lica sa stečenim visokim obrazovanjem kod poslodavaca kod kojih su se osposobljavali, a poslodavci bi koristili olakšice do perioda primjene uredbe, odnosno do 31.12. 2014. godine.

U slučaju da se ne usvoji Uredba o dopuni Uredbe o subvencijama za zapošljavanje određenih kategorija nezaposlenih lica došlo bi do znatnog povećanja broja nezaposlenih visokoškolaca (premda se oni i dalje vode kao nezaposlena lica), ali problem bi bio veći jer bi lica koja su se stručno osposobila i položila državni ili stručni ispit, protokom vremena izgubili stečena znanja i vještine i vremenom postali manje konkurentni ili bi zaposlenje tražili u inostranstvu, a broj nezaposlenih lica sa visokim obrazovanjem bi se i dalje kontinuirano povećavao i sve bi ga bilo teže rješavati.

Usvajanjem dopune Uredbe, omogućilo bi se zapošljavanje lica sa visokim obrazovanjem, koji su u periodu stručnog osposobljavanja iskazali svoju stručnost, kako u javnom tako i u realnom sektoru i mogli bi dovesti do veće produktivnosti i efikasnosti poslovanja. Takođe, smanjio bi se broj nezaposlenih lica sa

visokim obrazovanjem, a primjena ovog programa će u narednom periodu dovesti i do promjene u sistemu obrazovanja u smislu izmjena studijskih programa adekvatnim tražnji na tržištu rada.

4. Analiza uticaja

Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.

Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (narocito malim i srednjim preduzecima).

Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.

Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.

Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Pozitivni uticaji (direktni i indirektni):

- Rješenja iz dopune uredbe će uticati na lica koja se stručno osposobljavaju u skladu sa Zakonom o stručnom osposobljavanju lica sa visokim obrazovanjem, a koja su i dalje prijavljena na evidenciju nezaposlenih, koja će naći zaposlenje i time doprinijeti ličnom i društvenom napretku;
- Direktno doći će do smanjenja nezaposlenosti i rasta zaposlenosti, što će uticati na povoljnija ekonomska kretanja i smanjenja socijalne isključenosti.

Negativni uticaji:

- Nedonošenjem predloženog akta povećala bi se nezaposlenost lica sa visokim obrazovanjem, a time i ukupna nezaposlenost;
- Onemogućilo bi poslodavcima da njihovu moguću zainteresovanost za zapošljavanje lica koja su se kod njih stručno osposobila ne mogu realizovati, uslijed nemogućnosti plaćanja svih obaveza prema tim licima, imajući u vidu trenutnu ekonomsku i finansijsku situaciju;

-Primjena predloženog akta u dijelu zapošljavanja lica kod poslodavaca stvara obavezu uplate poreza i doprinosa na lična primanja, ali u povoljnijem iznosu;

-Primjena propisa opravdava troškove koje će stvoriti iz razloga smanjenja nezaposlenosti lica sa stečenim visokim obrazovanjem, koje ima višestruke efekte;

-Propisom se podržava stvaranje stvaranje novih radnih mjesta, što bi ubuduće moglo uticati i stvaranju novih privrednih subjekata;

-Ovim aktom se ne stvaraju administrativne i biznis barijere, već naprotiv podstiče se zapošljavanje u određenom vremenskom periodu.

5. Procjena fiskalnog uticaja

Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?

Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.

Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.

Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?

Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?

Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?

• **Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda. Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.**

• **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa? Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.**

- Kod procjene finansijskih efekata i obezbjeđivanja dodatnih sredstava za primjenu dopune Uredbe na godišnjem nivou, pošlo se od sljedećih pretpostvki:
 - da poslodavci iz realnog sektora zaposle oko 30% lica koja su stručno osposobljavali tj. 480 od ukupnog broj lica koja su se osposobljavala u realnom sektoru;
 - da poslodavci iz javnog sektora zaposle oko 5% lica koja su stručno osposobljavali tj. 110 od ukupnog broja lica koja su se stručno osposobljavala;
 - da prosječna neto zarada iznosi 350,00 eura;
 - da struktura i visina fiskaliteta u narednom periodu ostane nepromijenjena;

Kada je u pitanju **realni sektor** uticaj na budžet bi bio u osnovi pozitivan, jer bi poslodavci u budžet uplaćivali dio fiskaliteta, što bi za navedeni broj (480) na godišnjem nivou iznosilo 762.739,20 eura (poslodavci bi imali subvencije u iznosu od 571.680 eura).

Kada je u pitanju **javni sektor** zapošljavanje navedenog broja visokoškolaca u cjelini bi predstavljao budžetski trošak. Za neto zarade bi na godišnjem nivou bilo neophodno obezbijediti 462.672,00 eura fiskaliteti bi iznosili 308.490,00 eura što znači da bi ukupni budžetski trošak (bruto zarade) za zaposlene u javnom sektoru bio približan budžetskom prihodu po osnovu uplate doprinosa zaposlenih u realnom sektoru.

Promjena navedenih efekata bila bi proporcionalna smanjenju ili povećanju zapošljavanja navedenog broja lica i njihove strukture u realnom i javnom sektoru.

- Obezbeđivanje finansijskih sredstava je potrebno tokom cijele fiskalne godine;
- Implementacijom uredbe ne proizilaze međunarodne fiskalne obaveze;
- Neophodna finansijska sredstva koja zavise od primjene uredbe nijesu planirana budžetom za 2013. godinu;
- Usvajanjem ovog akta nije predviđeno donošenje drugog akta iz kojeg bi proistekle finansijske obaveze;
- Implementacijom ovog propisa ostvariće se prihod za Budžet Crne Gore kroz:

Zapošljavanje lica koja su se stručno osposobila u realnom sektoru i uticaj na budžet bi bio u osnovi pozitivan, jer bi poslodavci u budžet uplaćivali dio fiskaliteta, što bi za navedeni broj (480) na godišnjem nivou iznosilo 762.739,20 eura (dok bi poslodavci imali subvencije u iznosu od 571.680 eura).

- **Prilikom obračuna finansijskih izdataka u obzir su uzete sljedeće pretpostavke:**
 1. da poslodavci iz realnog sektora zaposle oko 30% lica koja su stručno osposobljavali tj. 480 od ukupnog broj lica koja su se osposobljavala u realnom sektoru;
 2. da poslodavci iz javnog sektora zaposle oko 5% lica koja su stručno osposobljavali tj. 110 od ukupnog broja lica koja su se stručno osposobljavala;
 3. da prosječna neto zarada iznosi 350,00 eura;
 4. da struktura i visina fiskaliteta u narednom periodu ostane nepromijenjena;

- Preciznom obračun finansijskih izdataka/prihoda nije moguće utvrditi iz već navedenih razloga odnosno pretpostvki u smislu broja zapošljavanja lica koja su se stručno osposobila.
- Uredba o dopuni Uredbe o subvencijama za zapošljavanje određenih kategorija nezaposlenih lica prvi put se dostavlja na mišljenje Ministarstvu finansija.
- Obzirom da se Predlog Uredbe o dopuni Uredbe prvi put upućuje na mišljenje primjedbi nema.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertna podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljne konsultacije)
- Naznačiti glavne rezultate konsultacija i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

Nije korištena ekspertna podrška pri izradi Predloga dopune Uredbe.

Pri izradi predloženog akta formirana je radna grupa od predstavnika Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva finansija i Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Za implementaciju propisa potencijalne prepreke predstavlja obezbjeđivanje finansijskih sredstava tokom cijele godine, za isplatu bruto zarade zaposlenih u javnoj upravi, dok bi se za zaposlene u realnom sektoru sredstva vraćala budžetu srazmjerno datim olakšicama.

Da bi se ispunio cilj primjene propisa, potrebno je obavijestiti poslodavce o mogućnostima korišćenja već postojeće Uredbe o subvencijama za zapošljavanje određenih kategorija nezaposlenih lica, kao i to da se ona odnosi i na lica koja su se stručno osposobila u skladu sa Zakonom o stručnom osposobljavanju lica sa stečenim visokim obrazovanjem, ukoliko zaposle lice koje se kod njih stručno osposobilo.

Glavni indikator je broj lica sa visokim obrazovanjem koji su se zaposlili, kod poslodavaca kod kojih su se stručno osposobljavali.

Za sprovođenje monitoring i evaluaciju primjene propisa, zadužena je Poreska uprava, Uprava za inspeksijske poslove, Ministarstvo rada i socijalnog staranja i Zavod za zapošljavanje

Datum i mjesto

11.06.2013. godine

